

การวิจัยอนาคตการฝึกนักศึกษาวิชาทหารเพื่อสร้างพลเมืองของกองทัพไทย

Future Research of the Thai Reserve Officer Training Corps Student

for Civic Education of the Royal Thai Army

Received: September 25, 2018

Revised: November 12, 2018

Accepted: November 14, 2018

ดลฤดี วาสนานนท์*

Dolruedee Wasananon

คณิต เขียววิชัย**

Kanit Kheovichai

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอนาคตภาพการฝึกนักศึกษาวิชาทหารเพื่อสร้างพลเมืองของกองทัพไทย โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 25 นาย เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และแบบสอบถาม

ผลการวิจัย พบว่า

ภาพอนาคตเชิงบวกของการฝึกนักศึกษาวิชาทหารเพื่อสร้างพลเมืองของกองทัพไทย ได้แก่ การจัดทำนโยบายการฝึกนักศึกษาวิชาทหารให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและอนาคต, วัสดุอุปกรณ์และสถานที่ที่มีความพร้อมรวมถึงเนื้อหาวิชาทหารที่มีความเหมาะสม, มีคุณลักษณะของนักศึกษาวิชาทหารที่ดี, มีทัศนคติที่ดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และกองทัพไทย รวมถึงการส่งเสริมให้นักศึกษาวิชาทหารเป็นมวลชนที่เข้มแข็งของกองทัพ

ภาพอนาคตเชิงลบของการฝึกนักศึกษาวิชาทหารเพื่อสร้างพลเมืองของกองทัพไทย ได้แก่ การฝึกนักศึกษาวิชาทหารต้องมีความเสมอภาค, มีสิทธิเสรีภาพ, มีความแตกต่างระหว่างบุคคลทางสังคม และไม่สามารถปฏิบัติตามหลักศาสนา

ภาพอนาคตด้านความเป็นไปได้ของการฝึกนักศึกษาวิชาทหารเพื่อสร้างพลเมืองของกองทัพไทย ได้แก่ การฝึกนักศึกษาวิชาทหารให้มีการเคารพผู้อาวุโส, มีการปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือวินัยทหารและรู้หน้าที่, มีส่วนร่วมในสังคม, รู้จักการเสียสละ และสามารถปฏิบัติตามหลักศาสนา

คำสำคัญ : การวิจัยอนาคต/ การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร/ การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง/ กองทัพไทย

* พันเอกหญิง ดร. ประจักษ์กรการสัตวาทราชกร จังหวัดนครปฐม

** ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abstract

This research aims were to study future of civic education for the Thai Reserve Officer Training Corps Student of the Royal Thai Army using the Ethnographic Delphi Future Research (EDFR) with 25 experts. The research instruments included semi-structured interviews and questionnaires. The research findings were as follows:

Optimistic realistic scenario of the Thai Reserve Officer Training Corps Student of the Royal Thai Army to be a good citizen of the society were the policy might be adapted to current and future conditions, equipment and buildings were ready to be used moreover the course content was highly appropriate, characteristics of good territorial defence students nevertheless had positive attitude towards the nation, religion, monarchy and the Royal Thai Army as well as an emphasis on promoting the territorial defence students to be a strong army.

Pessimistic realistic scenario of the Thai Reserve Officer Training Corps Student of the Royal Thai Army to be a good citizen of the society were the Thai Reserve Officer Training Corps Student of Army Reserve Officer Training Center has to equal, rights and freedom, individual differences of territorial defence students and did not follow the religion.

Most problem scenario of the Thai Reserve Officer Training Corps Student of the Royal Thai Army to be a good citizen of the society were to respect the elders, compliance with regulations or role military discipline, participate in society, sacrificial ideology and follow the religion.

Keywords : Future Research/ The Thai Reserve Officer Training Corps Student/ Civic Education/ The royal Thai Army

บทนำ

ในยุคปัจจุบันนี้เป็นช่วงที่สังคมโลกเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาย อันเป็นผลมาจากแรงผลักดันของความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และการศึกษา (ไพบุลย์ เกียรติโกมล และณัฐพันธ์ เขจรนันท์, 2551: 12) ส่งผลให้การพัฒนาและเสริมสร้างกำลังกองทัพบกมีนโยบายยึดถือโครงสร้างการจัดกำลังตามแผนโครงสร้างของกองทัพโดยไม่ขยายกำลังเพิ่มเติมจากหน่วยที่มีอยู่ในปัจจุบัน แต่ได้ปรับการจัดหน่วยให้มีรูปแบบเหมาะสม มีอำนาจกำลังรบสูงสุดและปรับทดแทนกำลังพลประจำการด้วยระบบกำลังทดแทน การพิจารณาปรับปรุงระบบกำลังสำรองให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถเข้าปฏิบัติการรบได้เมื่อประเทศระดมพล โดยกำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดระบบกำลังพลสำรองให้แน่ชัดในเรื่องการผลิต การดำเนินการกำลังพล การควบคุม การศึกษา และการใช้กำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหาร การพิจารณาปรับกำลังรบหลักประเภท

กำลังประจำการลดลง เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์และได้ส่วนสัมพันธ์กับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับนโยบายในการพัฒนาเสริมสร้างกำลังกองทัพบก และนโยบายในการพัฒนาองพลหนุน ระบบกำลังพลสำรองนี้ประกอบด้วยระบบการผลิต ระบบการควบคุม ระบบการเรียกพลและการระดมพล ระบบการฝึกศึกษา ระบบการบรรจุ และการใช้กำลังพลสำรอง ซึ่งได้มีการพัฒนาระบบกำลังพลสำรองมา ตามลำดับ (กรมการรักษาดินแดน, 2528: 94-95) และเมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2559 พลเอก ชีรชัย นาควา นิช ผู้บัญชาการทหารบกในขณะนั้นได้กล่าวให้โอวาทที่ค่ายฝึกนักศึกษาวิชาทหารเขาชนไก่ จังหวัด กาญจนบุรี ความตอนหนึ่งว่า “ในสภาวะประเทศชาติปัจจุบันนี้ เราต้องอาศัยทุกคน โดยเฉพาะเยาวชนที่ เป็นนักศึกษาวิชาทหาร เพื่อให้สังคมของประเทศดีขึ้น ทุกคนก็ได้ทราบอยู่แล้วว่าที่ผ่านมาประเทศเป็น อย่างไร ทำไมถึงต้องมีการปฏิรูป ทำไมถึงต้องการพัฒนาประเทศขึ้นมาใหม่ให้ก้าวหน้าทันสมัย นักศึกษาวิชาทหารทุกคนถือเป็นกำลังของชาติในอนาคต เป็นตัวชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยในอนาคตจะเป็น อย่างไร กองทัพบกถือว่านักศึกษาวิชาทหารเป็นครอบครัวเดียวกับทหารทั้งประเทศ เป็นลูกหลาน มีอะไร เราถึงกัน ร่วมทุกข์ร่วมสุขด้วยกันที่จะนำพาประเทศไปให้มั่นคง ยั่งยืนสืบไป” (ไทยรัฐออนไลน์, 2559; มติชนออนไลน์, 2559) ฉะนั้นหน่วยบัญชาการรักษาดินแดนจึงดำเนินการตามภารกิจที่กองทัพบก มอบหมายในการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ซึ่งจุดหมายหลักของกองทัพบกในการฝึกนักศึกษาวิชาทหารนั้น คือ การฝึกนักศึกษาวิชาทหารให้มีขีดความสามารถและพร้อมที่จะบรรจุในบัญชีบรรจุกำลัง ส่วนเป้าหมายรอง คือ เพื่อให้ผู้ผ่านการฝึกหลักสูตรนักศึกษาวิชาทหารที่ได้รับการคัดเลือกให้บรรจุในบัญชีบรรจุกำลังเป็น พลเมืองดี โดยหนึ่งข้อของการเป็นพลเมืองดีคือ ความมีระเบียบวินัย ประพฤติตามกฎระเบียบและกติกาสังคม ดังนั้นการฝึกนักศึกษาวิชาทหารของกองทัพบกจึงมุ่งเน้นให้นักศึกษาเป็นพลเมืองที่มีระเบียบวินัย ของชาติ เพราะสังคมมนุษย์จะอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุขนั้น เนื่องมาจากความมีระเบียบวินัยของคนใน สังคมซึ่งเป็นสิ่งที่บุคคลทุกคนต้องยึดถือปฏิบัติตามที่สังคมกำหนดขึ้น หากสังคมขาดระเบียบวินัยอาจจะ ก่อให้เกิดความสับสนวุ่นวายขึ้นได้ (ตระการ แสนแก้ว, 2559) การมีวินัยถือเป็นพื้นฐานในการดำเนิน กิจกรรมในสังคมและการอยู่ร่วมกันของกลุ่ม การปลูกฝังวินัยจะทำให้บุคคลยอมรับกฎเกณฑ์ที่สังคม กำหนด ซึ่งนอกจากวินัยจะเป็นวัฒนธรรมของสังคมแล้ว ก็ยังทำให้เด็กรู้พฤติกรรมที่สังคม ยอมรับ และ พัฒนาดตนเองสู่ความเป็นผู้ใหญ่ที่สามารถควบคุมตนเองได้ การปลูกฝังและการเสริมสร้างความมีวินัยแก่คน ในชาติเพื่อสร้างความเจริญรุ่งเรืองแก่บ้านเมืองนั้น จึงควรเริ่มต้นที่เยาวชนโดยให้ประพฤติและฝึกจนเป็น นิติย เพื่อจะได้เป็นผู้ใหญ่ที่มีวินัยในอนาคต (เปรม ติณสูลานนท์, 2527: 15) ส่งผลให้เกิดการเป็นพลเมืองดีที่ ถือเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าไปในทิศทางเดียวกันซึ่งจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อประชาชน คนในชาติมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันจะทำให้ประเทศไทยมีการพัฒนาในทุกด้านอย่างต่อเนื่องตาม รูปแบบและพื้นฐานค่านิยมของคนไทยในยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา (ตุลา แจ้งฉายา และ อภินิภัก จิตรกร, 2561: 226)

จากการสืบค้นเอกสารงานวิจัย วิทยานิพนธ์ ของทุกสถาบัน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2545 ถึงปัจจุบัน โดยโครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย: Thailand Library Integrated System (สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา, 2559) ไม่พบงานวิจัยเกี่ยวกับการวิจัยอนาคตการฝึกนักศึกษาวิชาทหารเพื่อสร้างพลเมืองของกองทัพไทย อีกทั้งจากการสืบค้นเอกสารของหน่วยบัญชาการรักษาดินแดน ก็ยังไม่เคยมีการจัดทำเรื่องดังกล่าวอย่างถูกหลักวิชาการ ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะที่เคยมีโอกาสปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร จึงได้รับทราบข้อมูลปัญหาอุปสรรคของการฝึกนักศึกษาวิชาทหารมาโดยตลอด เห็นว่าหากทำการวิจัยอนาคตการฝึกนักศึกษาวิชาทหารเพื่อสร้างพลเมืองของกองทัพไทยอย่างเป็นระบบ และถูกต้องตามหลักวิชาการจะช่วยชี้ให้เห็นว่าอนาคตการฝึกนักศึกษาวิชาทหารเพื่อสร้างพลเมืองของกองทัพไทยควรเป็นอย่างไร โดยพิจารณาจากจุดประสงค์ของการฝึกว่าเหมาะสมหรือไม่ รวมทั้งทำให้ทราบว่าควรฝึกนั้นบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นให้เกิดการเร่งรัดปรับปรุงการฝึก นอกจากนั้นยังช่วยให้เห็นข้อบกพร่องในการดำเนินการฝึกแต่ละขั้นตอนซึ่งสามารถใช้เป็นหลักในการปรับปรุงการฝึก ตลอดจนช่วยควบคุมการฝึกนักศึกษาวิชาทหารให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพซึ่งจะเป็นการลดการสูญเสียในการใช้ทรัพยากร อีกทั้งช่วยให้ข้อมูลสารสนเทศแก่ผู้บังคับบัญชาในการดำเนินการฝึกและใช้เป็นแนวทางในการกำหนดวิธีการฝึกที่เหมาะสมในอนาคตต่อไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาค้นคว้าในเรื่องดังกล่าวนี้ ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในอนาคตสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาวิชาทหารอันได้แก่ ผู้บังคับศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ผู้บังคับหน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหาร รวมถึงผู้บังคับบัญชาระดับสูงของหน่วยบัญชาการรักษาดินแดน สำหรับนำไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงแก้ไข พัฒนา ส่งเสริมกิจกรรมการฝึกวิชาทหารให้มีประสิทธิภาพ และได้มาตรฐานตามที่กองทัพไทยกำหนดไว้ในปัจจุบัน รวมถึงการคาดการณ์ไปยังอนาคตของการฝึกนักศึกษาวิชาทหารเพื่อสร้างพลเมืองของกองทัพไทยต่อไป

ปัญหาวิจัย

ภาพอนาคตเชิงบวก ภาพอนาคตเชิงลบ และภาพอนาคตด้านความเป็นไปได้ของการฝึกนักศึกษาวิชาทหารเพื่อสร้างพลเมืองของกองทัพไทย จะเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษอนาคตภาพการฝึกนักศึกษาวิชาทหารเพื่อสร้างพลเมืองของกองทัพไทย

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า รวบรวมแนวคิดทฤษฎีจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอนาคตภาพการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร เพื่อสร้างพลเมืองของกองทัพไทย โดยมีแนวคิดเกี่ยวกับการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ตามคำสั่งกองทัพไทยที่ 86/2559 เรื่องการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ประจำปีการศึกษา 2559

(หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน, 2559) เป็นแนวทางหลักในการศึกษา รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง (Civic Education) ซึ่งการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองเป็นเรื่องที่จะต้องใช้เวลา หากประเทศไทยมีพลเมืองมากพอจนถึงจุดที่จะเปลี่ยนแปลงได้ ประชาธิปไตยของประเทศไทยจะเปลี่ยนเป็นประชาธิปไตยที่เป็นการปกครองโดยประชาชนอย่างแท้จริง สังคมไทยจะกลายเป็นสังคมพลเมือง (Civil Society) ซึ่งเมื่อถึงจุดนั้นสังคมก็จะเข้มแข็งทำให้สามารถแก้ปัญหาทางการเมือง ปัญหาทางสังคม ปัญหาด้านศีลธรรม ปัญหาเกี่ยวกับเยาวชน ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และปัญหาทางเศรษฐกิจได้ (ชัยพร พานิชรุทติวงศ์ และปริญญ์ เทวานฤมิตรกุล, 2555) อีกทั้งยังมีการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการมองอนาคต (Foresight Studies) ที่มีหลากหลายวิธี ฉะนั้นจึงต้องนำเทคนิควิธีต่างๆ มาบูรณาการในการใช้อย่างเหมาะสมเพื่อให้การออกแบบชุดโครงการมองอนาคตสามารถนำมาใช้ในการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จได้ โดยเทคนิคที่นำมาใช้ในปัจจุบันนี้ เช่น วิธีการสำรวจแบบเดลฟาย (Delphi Surveys) ที่ใช้ในการทำนายการเกิดแนวโน้มด้านต่างๆ เพื่อประกอบการวางแผนหรือพัฒนาโยบาย วิธีวิจัยอนาคตเชิงชาติพันธุ์วรรณนา (Ethnographic Future Research: EFR) ที่เน้นการศึกษาวิจัยปัญหาที่สลับซับซ้อนเกี่ยวกับระบบสังคมและวัฒนธรรมในอนาคตทั้งในแง่ของความเป็นไปได้ ความน่าจะเป็นหรือสิ่งที่คาดหวัง (จุฬารักษ์ มาเสถียรวงศ์, 2549) นอกจากนั้น จุมพล พูลภัทรชีวิน (2559) ผู้บุกเบิกการศึกษอนาคตของไทย โดยการพัฒนาเทคนิคการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) จากการผสมผสานระเบียบวิธีวิจัยแบบ Delphi กับ ระเบียบวิธีวิจัยแบบ EFR เข้าด้วยกัน โดยมีเหตุผล 2 ประการ คือ ประการแรก เนื่องจากการศึกษาพบว่าเทคนิคการวิจัยรูปแบบเดิมของ EFR และ Delphi ยังไม่ตอบสนองต่อจุดมุ่งหมาย และความเชื่อเบื้องต้นบางประการของการวิจัยอนาคต ประการที่สอง หากมีการนำเทคนิคการวิจัยทั้งสองแบบคือ EFR และ Delphi มาผสมผสานกันแล้ว น่าจะได้เทคนิควิธีการวิจัยแบบใหม่ที่สามารถตอบสนองต่อจุดมุ่งหมาย และความเชื่อพื้นฐานของการวิจัยอนาคต ตลอดจนมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้นซึ่งจะช่วยให้กำจัดจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้กับการวิจัยอนาคตแบบเดิมทำให้ได้ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมาในข้างต้นนั้น สามารถสรุปได้ว่า การวิจัยในครั้งนี้ได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ประจำปีการศึกษา 2559 มาใช้เป็นแนวทางหลักในการศึกษา และให้สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง โดยผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR ในการวิจัยอนาคตการฝึกนักศึกษาวิชาทหารเพื่อสร้างพลเมืองของกองทัพไทย เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพส่งผลให้ได้ผลการวิจัยที่มีความน่าเชื่อถือเพิ่มมากขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยอนาคตการฝึกนักศึกษาวิชาทหารเพื่อสร้างพลเมืองของกองทัพไทย โดยประยุกต์ใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative Data) และข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data)

ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยอนาคตการฝึกนักศึกษาวิชาทหารเพื่อสร้างพลเมืองของกองทัพไทยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR ซึ่งกำหนดผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง จำนวน 25 นาย โดยมีการกำหนดเกณฑ์คุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้ 1) เป็นนายทหารสัญญาบัตร 2) เป็นผู้ที่เคยทำงานในส่วนบัญชาการศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร และ 3) มีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับนักศึกษาวิชาทหารอย่างน้อย 10 ปี ขึ้นไป เลือกทำการศึกษาแบบพหุทัศกรณีศึกษา (Multi-Site Case Study) ดำเนินการในสถานศึกษาวิชาทหารทั้งหมด 3 แห่ง ซึ่งแสดงถึงความเป็นตัวแทนของสถานศึกษาวิชาทหารของกองทัพไทย เนื่องจากสถานศึกษาวิชาทหารดังกล่าวมีอัตราการจัดหน่วยที่ไม่เหมือนกัน ส่งผลให้อัตราการบรรจุและใช้กำลังพล รวมถึงการบริหารจัดการหน่วยมีความต่างกัน โดยสถานศึกษาวิชาทหารที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ 1) ศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร กรมการสัตว์ทหารบก จังหวัดนครปฐม (ภาคกลาง) 2) ศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 14 จังหวัดชลบุรี (ภาคตะวันออก) และ 3) หน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 17 จังหวัดกาญจนบุรี (ภาคตะวันตก) โดยมีระยะเวลาในการศึกษาตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559 ถึง สิงหาคม พ.ศ. 2560

เครื่องมือที่ใช้วิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) โดยกำหนดเนื้อหาของการสัมภาษณ์ตามกรอบแนวคิดของอนาคตภาพการฝึกนักศึกษาวิชาทหารเพื่อสร้างพลเมือง 3 ด้าน ได้แก่ ภาพอนาคตเชิงบวก ภาพอนาคตเชิงลบ และภาพอนาคตด้านความเป็นไปได้
2. แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลจากเอกสารตั้งแต่ปี พ.ศ.2550 ถึง พ.ศ.2560 นำมาวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) คือ การวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากเอกสารทางราชการ รายงานการวิจัย เอกสารทางวิชาการ ตำราหนังสือคู่มือการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร (กัลยา วาณิชยปัญญา, 2546: 494; วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2555: 68) โดยวิเคราะห์เอกสารจากการศึกษาความเป็นมาในอดีตถึงปัจจุบัน รวมถึงผลกระทบของสถานศึกษาวิชาทหารของกองทัพที่ต้องการศึกษาอย่างละเอียดจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีการหาข้อมูลจากหลายแหล่ง

2. ข้อมูลการศึกษอนาคตภาพ ใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR 2 รอบ โดยมีการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง จำนวน 25 นาย ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และจัดเก็บแบบสอบถามทั้งหมดด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ได้แก่การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งหมายถึง กระบวนการสร้างข้อมูลรูปแบบหนึ่ง โดยผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้เล่าประสบการณ์ ความคิด และความรู้ของตัวเองในรูปของเรื่องเล่า (Narrative) ตามหัวข้อ/ประเด็นที่ผู้สัมภาษณ์สร้างขึ้น (ชาย โพธิ์สิตา, 2554: 245) จากนั้นทำการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) พิจารณาจากแหล่งเวลา แหล่งสถานที่ และแหล่งบุคคล (สุภางศ์ จันทวานิช, 2553: 128-130)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับที่เป็นวิธีการของลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 45; Allen and Christopher, 2007) ด้วยค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$), ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2553: 32-72; ธาณินทร์ ศิลป์จารุ, 2555; Warner, 2012) นำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลผลการประเมินที่แบ่งเป็น 5 ระดับ มีการแบ่งช่วงค่าเฉลี่ยโดยใช้ค่าคะแนนสูงสุดลบด้วยค่าคะแนนต่ำสุดและหารด้วยระดับที่ต้องการแบ่งได้ความกว้าง $(5-1/5) = 0.80$ ดังนี้ (Allyn and Bacon, 1998; John W. Best, 2006)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.20 หมายถึง ระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61-3.40 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.60 หมายถึง ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

สำหรับการตรวจสอบการได้รับฉันทามติด้วยค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) ที่คำนวณได้จากการนำค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมาหารด้วยค่าเฉลี่ย โดยการแปลความหมายของค่าสถิติที่อ้างอิงไปสู่การได้รับฉันทามติมีดังนี้ 1) ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย มีค่ามากกว่าศูนย์แต่ไม่เกิน 0.5 สรุปว่าได้รับฉันทามติในระดับสูงสามารถยุติกระบวนการเคลฟายได้ และ 2) ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย มีค่ามากกว่า 0.5 สรุปว่าได้รับฉันทามติในระดับต่ำควรดำเนินการในรอบต่อไป (เชี่ยวชาญ ภาระวงศ์, 2560) รวมถึงการเขียนภาพอนาคตเป็นการวิเคราะห์เพื่อหาข้อเสนอที่เป็นไปได้มากและมากที่สุด คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ที่ 3.41 ขึ้นไป (จุมพล พูลภัทรชีวิน, 2548: 19-31)

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปวิธีดำเนินการวิจัยได้ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 แสดงวิธีดำเนินการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับอนาคตการฝึกนักศึกษาวิชาทหารเพื่อสร้างพลเมืองของกองทัพไทย ได้ผลการวิจัยดังนี้

1. อนาคตเชิงบวกของการฝึกนักศึกษาวิชาทหารเพื่อสร้างพลเมืองของกองทัพไทย ได้แก่ การจัดทำนโยบายการฝึกนักศึกษาวิชาทหารให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และอนาคตมากขึ้น มีความพร้อมของงบประมาณ กำลังพล วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ สำหรับการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร อีกทั้งการฝึกให้นักศึกษาวิชาทหารมีคุณลักษณะของนักศึกษาวิชาทหารที่ต้องการ รวมทั้งมีทัศนคติที่ดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และกองทัพไทย รวมถึงการส่งเสริมให้นักศึกษาวิชาทหารเป็นพลชนที่เข้มแข็งของกองทัพ

2. อนาคตเชิงลบของการฝึกนักศึกษาวิชาทหารเพื่อสร้างพลเมืองของกองทัพไทย ได้แก่ การสร้างความเสมอภาค หรือความเท่าเทียมกันในการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร รวมถึงการมีสิทธิเสรีภาพในการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร อีกทั้งความแตกต่างระหว่างบุคคลทางสังคมในการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร และการไม่ปฏิบัติตามหลักศาสนาของนักศึกษาวิชาทหาร

3. อนาคตด้านความเป็นไปได้ของการฝึกนักศึกษาวิชาทหารเพื่อสร้างพลเมืองของกองทัพไทย ได้แก่ การฝึกนักศึกษาวิชาทหารให้มีการเคารพผู้อาวุโส อันได้แก่ผู้บังคับบัญชา หรือ ผู้ใหญ่เหนือตน รวมทั้งการฝึกนักศึกษาวิชาทหารให้มีการปฏิบัติตามกฎระเบียบ หรือวินัยทหาร และรู้หน้าที่ อีกทั้งการฝึกนักศึกษาวิชาทหารให้มีส่วนร่วมในสังคม รวมถึงการฝึกนักศึกษาวิชาทหารให้รู้จักการเสียสละ และการฝึกนักศึกษาวิชาทหารให้สามารถปฏิบัติตามหลักศาสนา

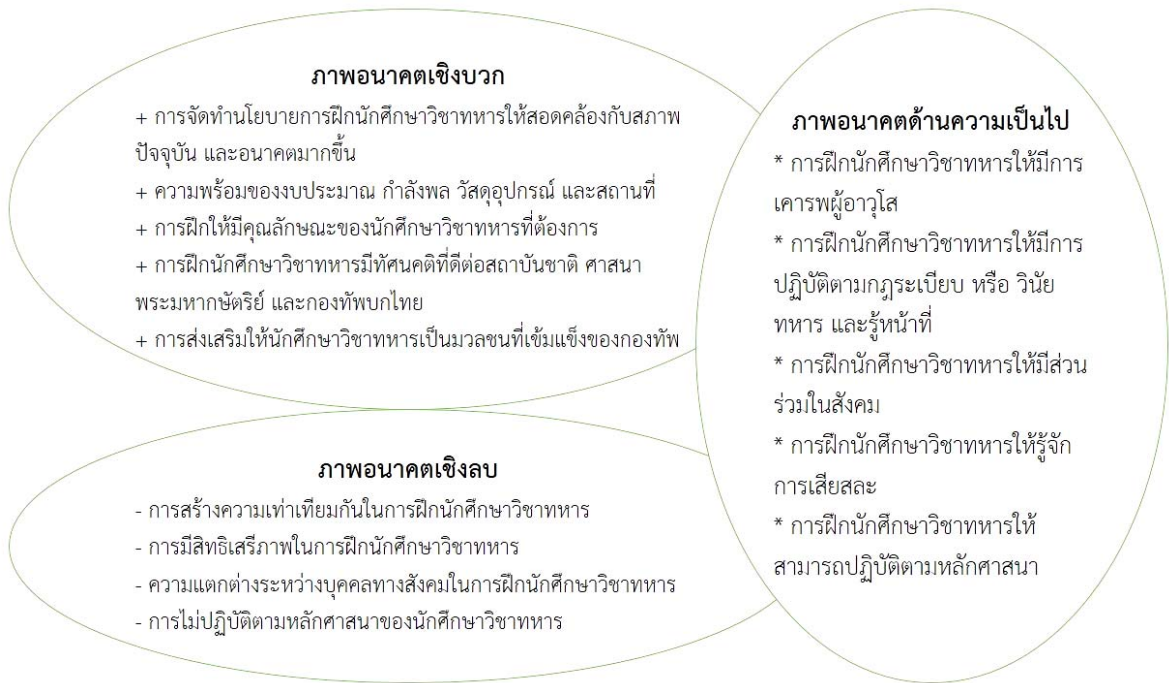
จากแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับอนาคตการฝึกนักศึกษาวิชาทหารเพื่อสร้างพลเมืองของกองทัพไทยได้ผลการวิจัยดังนี้

ตารางที่ 1 อนาคตการฝึกนักศึกษาวิชาทหารเพื่อสร้างพลเมืองของกองทัพไทย

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	C.V.	แปลผล
1. การจัดทำนโยบายการฝึกนักศึกษาวิชาทหารให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และอนาคตมากขึ้น	4.72	0.46	0.10	มากที่สุด
2. ความพร้อมของงบประมาณ กำลังพล วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ สำหรับการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร	3.97	0.45	0.11	มาก
3. การฝึกให้นักศึกษาวิชาทหารมีคุณลักษณะของนักศึกษาวิชาทหารที่ต้องการ	4.36	0.49	0.11	มากที่สุด
4. การฝึกนักศึกษาวิชาทหารมีทัศนคติที่ดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และกองทัพไทย	4.28	0.46	0.11	มากที่สุด
5. การส่งเสริมให้นักศึกษาวิชาทหารเป็นพลชนที่เข้มแข็งของกองทัพ	4.80	0.41	0.09	มากที่สุด
6. การสร้างความเสมอภาค หรือความเท่าเทียมกันในการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร	4.04	0.35	0.09	มาก
7. การมีสิทธิเสรีภาพในการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร	3.72	0.46	0.12	มาก
8. ความแตกต่างระหว่างบุคคลทางสังคมในการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร	3.84	0.47	0.12	มาก
9. การไม่ปฏิบัติตามหลักศาสนาของนักศึกษาวิชาทหาร	3.88	0.44	0.11	มาก
10. การฝึกนักศึกษาวิชาทหารให้มีการเคารพผู้อาวุโส อันได้แก่ ผู้บังคับบัญชา หรือ ผู้ใหญ่เหนือตน	4.32	0.48	0.11	มากที่สุด
11. การฝึกนักศึกษาวิชาทหารให้มีการปฏิบัติตามกฎระเบียบ หรือวินัยทหาร และรู้หน้าที่	4.68	0.48	0.10	มากที่สุด
12. การฝึกนักศึกษาวิชาทหารให้มีส่วนร่วมในสังคม	4.46	0.49	0.11	มากที่สุด
13. การฝึกนักศึกษาวิชาทหารให้รู้จักการเสียสละ	4.24	0.44	0.10	มากที่สุด
14. การฝึกนักศึกษาวิชาทหารให้สามารถปฏิบัติตามหลักศาสนา	4.36	0.49	0.11	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่า ทุกรายการคำถามได้ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) ที่มีค่ามากกว่าศูนย์แต่ไม่เกิน 0.5 สรุปว่าได้รับฉันทามติในระดับสูงสามารถยุติกระบวนการเคลฟายได้ และทุกรายการคำถามได้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ที่ 3.41 ขึ้นไป คือได้ข้อเสนอที่เป็นไปได้มากและมากที่สุด ทำให้สามารถนำไปใช้ในการเขียนภาพอนาคตต่อไป ซึ่งจากผลการสัมภาษณ์ และการตอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญ สามารถนำมาวาดภาพอนาคตเชิงบวก ภาพอนาคตเชิงลบ และภาพอนาคตด้านความเป็นไปได้ ดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 แสดงภาพอนาคตการฝึกนักศึกษาวิชาทหารเพื่อสร้างพลเมืองของกองทัพไทย

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ศึกษาอนาคตภาพการฝึกนักศึกษาวิชาทหารเพื่อสร้างพลเมืองของกองทัพไทย สามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ภาพอนาคตเชิงบวกของการฝึกนักศึกษาวิชาทหารเพื่อสร้างพลเมืองของกองทัพไทย ได้แก่ การจัดทำนโยบายการฝึกนักศึกษาวิชาทหารให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและอนาคต, วัสดุอุปกรณ์และสถานที่ที่มีความพร้อมรวมถึงเนื้อหาวิชาทหารก็มีความเหมาะสม, มีคุณลักษณะของนักศึกษาวิชาทหารที่ดี, มีทัศนคติที่ดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และกองทัพไทย รวมถึงการส่งเสริมให้นักศึกษาวิชาทหารเป็นมวลชนที่เข้มแข็งของกองทัพ สอดคล้องกับ อังศรา ประเสริฐสิน (2559: 67) ที่ได้ศึกษาตัวบ่งชี้และพัฒนาโมเดลการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการสามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนในโรงเรียนได้ ตั้งแต่การรักษาดินศาสนา กษัตริย์ ไปจนถึงการให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะ ไม่ว่าจะเป็นการอยู่ในสังคม เป็นพลเมืองที่ดีของชาติ ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักศาสนา เคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ประพฤติตนตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม โดยการฝึกนักศึกษาวิชาทหารให้มีการปฏิบัติตามกฎระเบียบ หรือวินัยทหาร และรู้หน้าที่ เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นมากสิ่งหนึ่งในการฝึก เนื่องจากวินัยทหารเป็นหลักสำคัญที่สุดสำหรับทหาร เพราะฉะนั้นทหารทุกคนจะต้องรักษาวินัยโดยเคร่งครัด

อยู่เสมอ สอดคล้องกับ มยุรี ฐานมั่น (2553: 92-96) ที่ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของ นักศึกษาวิชาทหาร หน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหาร จังหวัดทหารบกสระแก้ว ผลการวิจัยสรุปได้ว่า พฤติกรรม ความมีระเบียบวินัยของนักศึกษาวิชาทหาร หน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหาร จังหวัดทหารบกสระแก้ว โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง และรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการตรง ต่อเวลา ด้านความสามัคคีในหมู่คณะ และด้านความอดทน ยกเว้นด้านปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับอยู่ใน ระดับมาก

2. ภาพอนาคตเชิงลบของการฝึกนักศึกษาวิชาทหารเพื่อสร้างพลเมืองของกองทัพไทย ได้แก่ การ ฝึกนักศึกษาวิชาทหารต้องมีความเสมอภาค, มีสิทธิเสรีภาพ, มีความแตกต่างระหว่างบุคคลทางสังคม และ ไม่สามารถปฏิบัติตามหลักศาสนา ซึ่งไม่สอดคล้องกับโครงการ รด.จิตสีขาว ที่ทำการฝึกนักศึกษาวิชาทหารให้ สามารถปฏิบัติตามหลักศาสนา ได้แก่ การฝึกนักศึกษาวิชาทหารให้เป็นเยาวชนต้นแบบที่รู้จักฝึกสงบจิตใจ ทำสมาธิ สะสมพลังจิต และสร้างปัญญา ทำให้สามารถปรับตัวปรับใจให้เข้มแข็ง รู้แนวทางการดำเนินชีวิต อย่างถูกต้องซึ่งจะพัฒนาไปสู่การเป็นคนดี มีคุณภาพของสังคมตามคำสั่งศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร กรมการสัตว์ทหารบก ที่ 4/2560 เรื่องโครงการ รด.จิตสีขาว ประจำปีการศึกษา 2560 โดยให้นักศึกษาวิชาทหาร ปฏิบัติกิจกรรมสวดมนต์ นั่งสมาธิ และกิจกรรมการอบรมศาสนาพิธีเบื้องต้น ก่อนการฝึกอย่างน้อย 1 ชั่วโมง เพื่อปูพื้นฐานด้านจิตใจของนักศึกษาวิชาทหาร ให้มีสมาธิ สงบ มีพลังจิตที่เข้มแข็ง (กรมการสัตว์ทหารบก, 2560: 1) และไม่สอดคล้องกับการฝึกนักศึกษาวิชาทหารให้รู้จักการเสียสละ อาทิจากกิจกรรมการบริจาคโลหิต เพื่อการกุศลของนักศึกษาวิชาทหารในโอกาสวันสำคัญเป็นกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับสภาพร่างกายของ วัยรุ่น เนื่องจากการบริจาคต้องมีความสมบูรณ์ และความพร้อมของร่างกาย เป็นกิจกรรมที่ทำให้นักศึกษา วิชาทหารมีโอกาสที่จะได้เสียสละเพื่อส่วนรวม โดยมีสิทธิเสรีภาพและต้องเป็นความสมัครใจของนักศึกษา วิชาทหารในการทำกิจกรรมดังกล่าวตามปฏิทินการฝึกสอน และเป็นไปตามนโยบายการฝึกนักศึกษาวิชา ทหารของกองทัพไทย (หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน, 2560)

3. ภาพอนาคตด้านความเป็นไปได้ของการฝึกนักศึกษาวิชาทหารเพื่อสร้างพลเมืองของกองทัพไทย ได้แก่ การฝึกนักศึกษาวิชาทหารให้มีการเคารพผู้อาวุโส, มีการปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือวินัยทหาร และรู้หน้าที่, มีส่วนร่วมในสังคม, รู้จักการเสียสละ และสามารถปฏิบัติตามหลักศาสนาได้อย่างถูกต้อง อย่างไรก็ตามการฝึกนักศึกษาวิชาทหารให้มีการเคารพผู้อาวุโสอันได้แก่ ผู้บังคับบัญชา หรือ ผู้ใหญ่เหนือตน ซึ่งการเคารพผู้มีอาวุโสได้รับการปลูกฝังสืบต่อกันมาจนเป็นวิถีชีวิตที่ยังปฏิบัติกันอย่างกว้างขวาง ปัจจุบัน ค่านิยมในการเคารพผู้มีอาวุโสมีแนวโน้มลดลง (มณีนันท์ ปันวิเศษ, 2550) โดยการเคารพผู้มีอาวุโสก็ถือเป็นข้อ หนึ่งวินัยทหาร ฉะนั้นหากไม่รักษาระเบียบการเคารพระหว่างผู้ใหญ่ผู้น้อย ถือว่าเป็นการกระทำผิดวินัย ทหาร (ศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหารมณฑลทหารบกที่ 21, 2560) รวมถึงการเคารพผู้มีอาวุโสยังเป็นบริบท ของสังคมไทยที่จะช่วยส่งเสริมความรัก ความผูกพันของคนในชุมชน และเมื่อมีข้อขัดแย้งเกิดขึ้นผู้มีอาวุโส กว่าที่จะช่วยแก้ปัญหาได้ไม่มีความรุนแรงเกิดขึ้น ซึ่งจากอดีตจวบจนปัจจุบันสังคมไทยมีความผูกพันแบบ

.....

จันทมิตรแบบครอบครัวและเครือญาติกันมานานภายใต้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข อยู่ร่วมกันได้ท่ามกลางความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา และภาษา อย่างสงบสุขมาช้านาน สิ่งที่น่าขบคิดประการหนึ่งเนื่องจากว่าสังคมไทยมีการเคารพผู้อาวุโสมาตั้งแต่โบราณกาล เมื่อเกิดความไม่เข้าใจกัน ทะเลาะกัน หรือขัดแย้งกันรุนแรงจนตกลงกันไม่ได้ก็มักจะให้ผู้อาวุโสเป็นคนกลางในการเจรจาไกล่เกลี่ย เช่น ในกรณีที่หญิงชายที่เป็นคู่รักกันมีการทำผิดประเวณี ก็มีการเชิญผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือของทั้งสองฝ่ายมาเจรจาไกล่เกลี่ยเพื่อทำการขอขมา เป็นต้น (สุพัตรา จิตตเสถียร, 2553) สำหรับการฝึกนักศึกษาวิชาทหารให้มีส่วนร่วมในสังคม ได้แก่ กิจกรรมการณรงค์ป้องกันและต่อต้านยาเสพติด, กิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์สถานที่สำคัญโบราณสถาน วัด ชุมชน สอดคล้องกับ ภูเบศร์ ธรรมบุตร, พันโท (2552: 85) ที่ได้ผลการศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมการณรงค์ป้องกันต่อต้านยาเสพติด รวมทั้งการให้ความรู้และปลูกฝังการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชนทั่วไปมีความเหมาะสม เป็นการปลูกฝังค่านิยมที่ดีให้กับเยาวชนได้ตระหนักรู้ในพิษภัยของยาเสพติด ช่วยให้ผู้สามารถป้องกันปัญหาการติดยาเสพติดในหมู่เยาวชนได้ สำหรับกิจกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ของนักศึกษาวิชาทหารในการช่วยเหลือด้านสาธารณประโยชน์และพิทักษ์รักษาสถาปัตยกรรมสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับชุมชนมีความเหมาะสม โดยนักศึกษาวิชาทหารให้ความสำคัญ และให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือชุมชนเป็นอย่างดี อีกทั้งยังสอดคล้องกับ เกริกชัย เรณูโรสง และนพพร จันทรนาชู (2558: 213) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาวัดตามมาตรฐานของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติในจังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า ด้านการศาสนศึกษานั้นการเรียนรูศาสนาที่ถูกต้อง ส่งผลให้การปฏิบัติยอมถูกต้องตามไปด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่า สภาวะโลกปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเข้าสู่ยุคประเทศไทย 4.0 ดังนั้นการฝึกนักศึกษาวิชาทหารในด้านระเบียบหลักสูตร เนื้อหาวิชา การประเมินผล และกิจกรรมการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร จึงต้องมีการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา
2. จากผลการวิจัย พบว่า ความพร้อมด้านการจัดสรรงบประมาณจากระดับนโยบาย และการจัดหาสิ่งอุปกรณ์ ยังไม่สอดคล้องกับสถานการณ์บ้านเมืองปัจจุบัน ควรจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีระยะสั้นและระยะกลางเพื่อเตรียมความพร้อมและรองรับการดำเนินงานในปีต่อไป
3. จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจุบันมีการปฏิรูปการฝึกนักศึกษาวิชาทหารสู่การเป็นกำลังสำรองคุณภาพ ซึ่งจะเห็นได้ว่ากองทัพให้ความสำคัญกับการฝึกนักศึกษาวิชาทหารเพื่อเป็นกำลังสำรองที่มีคุณภาพของกองทัพไทย ดังนั้นจึงควรมีการประเมิน ปรับปรุง พัฒนา และปฏิรูปการฝึกนักศึกษาวิชาทหารอย่างต่อเนื่อง

4. จากผลการวิจัย พบว่า ภาพอนาคตด้านความเป็นไปได้ของการฝึกนักศึกษาวิชาทหารเพื่อสร้างพลเมืองของกองทัพไทย สามารถนำผลการสรุปและวิเคราะห์ไปใช้คาดการณ์ถึงการจัดการฝึกนักศึกษาวิชาทหารของกองทัพไทยได้ในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาทัศนคติของนักศึกษาวิชาทหารที่มีต่อการฝึกนักศึกษาวิชาทหารของกองทัพไทย
2. ควรมีการประเมินการฝึกนักศึกษาวิชาทหารของกองทัพไทย
3. ควรมีการวิจัยและพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับการฝึกนักศึกษาวิชาทหารของกองทัพไทย

เอกสารอ้างอิง

กรมการสัตว์ทหารบก. (2560). คำสั่งศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร กรมการสัตว์ทหารบก ที่ 4/2560

เรื่องโครงการ รด.จิตสีขาว ประจำปีการศึกษา 2560. 22 มิถุนายน 250. กรมการสัตว์ทหารบก.
กรมการรักษาดินแดน. (2528). ระเบียบกรมการรักษาดินแดน พ.ศ. 2528. กรุงเทพมหานคร:

กรมการรักษาดินแดน.

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2546). การวิเคราะห์สถิติ : สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย. กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เกริกชัย เรืองไชย และนพพร จันทรนาชู. (2558). “แนวทางการพัฒนาวัดตามมาตรฐานของสำนักงาน

พระพุทธศาสนาแห่งชาติในจังหวัดนครปฐม”. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย 7(2):

207-218.

จุมพล พูลภัทรชีวิน. (2548). “อนาคตศึกษาและการวิจัยอนาคต. รัฐสภาสาร 30(7): 66-70.

_____. (2559). การวิจัยเชิงอนาคต. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

จุฬารักษ์ มาเสถียรวงศ์. (2549). นโยบายและยุทธศาสตร์ทางการศึกษาแบบมุ่งอนาคตเพื่อเด็กและเยาวชน
ไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

ชัยพร พานิชรุทติวงศ์ และปริญญา เทวานฤมิตรกุล. (2555). การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง.

กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.

ชาย โพธิ์ดิดา. (2554). ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้ง
แอนด์พับลิชชิ่ง.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2553). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร: บริษัท
ฐานบัณฑิต จำกัด.

.....
 เชี่ยวชาญ ภาวะวงศ์. (2560). เทคนิคเดลฟาย. เข้าถึงได้จาก

<http://123get-all.blogspot.com/2013/09/delphi-technique.html>. สืบค้นเมื่อ 11 พฤศจิกายน 2560.

ตระการ แสนแก้ว. (2559). การมีระเบียบวินัยในชีวิต. เข้าถึงได้จาก

<http://www.acn.ac.th/articles/mod/forum/discuss.php?d=126>. สืบค้นเมื่อ 17 เมษายน 2559

ตุลา แจ้งฉายา และอภิรักษ์ จิตรกร. (2561). “การพัฒนากิจกรรมสร้างสรรค์ศิลปะร่วมกันจากการฟังนิทานเพื่อส่งเสริมการเป็นพลเมืองดีของผู้เรียนระดับปฐมวัยด้วยคำนิยาม 12 ประการ”.

วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย 10(1): 225-237.

ไทยรัฐออนไลน์. (2559). ผบ.ทบ.ปลุก นศท.รณรงค์ ปชช.ใช้สิทธิประชามติ. เข้าถึงได้

จาก <http://www.thairath.co.th/content/579305> สืบค้นเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2559.

ชานินทร์ ศิลปจารุ. (2555). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพมหานคร: วีอินเตอร์ พรินท์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

เปรม ติณสูลานนท์. (2527). ประมวลสุนทรพจน์ พ.ศ. 2527 ของฯพลเอกเปรม ติณสูลานนท์

นายกรัฐมนตรี. กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการประชาสัมพันธ์ กิจการพิเศษทำเนียบรัฐบาล.

ไพบูลย์ เกียรติโกมล และณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2551). ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน).

ภูเบศวร์ ธรรมบุตร, พันโท. (2552). การประเมินโครงการฝึกนักศึกษาวิชาทหารของหน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหาร จังหวัดทหารบกสกลนคร ค่ายกฤษณ์สีวะรา อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร.

วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยคดีศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

มติชนออนไลน์. (2559). บิ๊กหมูปูลูก นศท. รณรงค์ปชช.ลงประชามติร่าง รธน. ลั่นสร้างความรับรู้ ไม่ใช่ ชี้นำ. เข้าถึงได้จาก <http://www.matichon.co.th/news/42694>. สืบค้นเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2559.

มณีรัตน์ ปิ่นวิเศษ. (2550). ชีวิตและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เอมพันธ์จำกัด.

มยุรี ฐานมั่น. (2553). พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของนักศึกษาวิชาทหาร หน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหาร จังหวัดทหารบกสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2555). หลักการและเทคนิคการเขียนงานวิจัย วิทยานิพนธ์ และรายงาน.

พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไพร่เพช บริษัท ก้าวใหม่ จำกัด.

สุพัตรา จิตตเสถียร. (2553). “การแก้ไขปัญหาความรุนแรงทางการเมืองของไทย: พบทางตันจริงหรือ”.

วารสารสถาบันพระปกเกล้า 8(1): 28-38.

สุภาภักดิ์ จันทวานิช. (2553). **วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2559). **โครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย**.

15 มีนาคม 2559 เข้าถึงได้จาก <http://www.tdc.thailis.or.th/>.

ศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหารมณฑลทหารบกที่ 21. (2560). **วินัยทหาร**. 7 กรกฎาคม 2560 เข้าถึงได้จาก <http://www.rtckorat.org/download/pdf/exam/discipline-tradition.pdf>.

หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน. (2559). **คำสั่งกองทัพบกที่ 86/2559 เรื่องการฝึกนักศึกษาวิชาทหารประจำปี 2559**. 9 มีนาคม 2559.

หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน. (2560). “ภารกิจ รด.จิตอาสา”. **วารสารรักษาดินแดน ฉบับพิเศษ 2**.

อัสรา ประเสริฐสิน. (2559). “การศึกษาตัวบ่งชี้และพัฒนาโมเดลการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา”. **วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย** 8(1): 63-76.

Allen, Elaine I. and Christopher, A. Seaman. (2007). “Statistics Roundtable: Likert Scales and Data Analyses”. **Quality Progress** 7: 64–65.

Allyn and Bacon. (1998). **Research in Education/ John W. Best, James V. Kahn**. 8th (ed.). the United States of America: A Viacom Company.

John, W. Best. (2006). **Research in Education Tenth Edition John W. Best, James V. Kahn**. 10th (ed.). the United States of America: Pearson Education Inc.

Warner, Rebecca M. (2012). **Applied Statistics: From Bivariate Through Multivariate Techniques**. 2nd (ed.). India: SAGE.